

information: using observation methods to discover factors that affect teachers' time management and problems that teachers have in time management; using interview methods to further understand teachers' views on their own time management behaviors; using questionnaires to simply measure teachers' time management abilities before and after the study.[2].

In response to the problems of this study, we continuously designed, tried, and reflected, and carried out a specific action research process.

Through three phases of action research, the following results were achieved: teachers went from having no plan to having a clear time plan; teachers executed the time plan more timely; teachers' time evaluation and kindergarten organization and management became more scientific and appropriate; teachers' time management ability was greatly improved compared with before the action.[3]

The researchers summarized specific methods to improve teachers' time management ability from the practice of three rounds of action research: the four quadrants of time can provide a reference for teachers to distinguish the priorities of their work; teacher mutual aid groups can help teachers optimize their work efficiency; time logs can effectively improve teachers' time evaluation and reflection abilities; and the improvement of management systems can effectively mobilize teachers' internal motivation. The following suggestions are made to further improve teachers' time management ability at work: reshape the concept of time and highlight individual initiative; strengthen the sense of cooperation and form a peer learning team; use garden-based training to enrich teachers' time management theory; regular internal communication and improve the organizational management system.

List of references

1. Ye Pingzhi, & Xia Yuxuan. (2019). Reform of preschool teacher art education from the perspective of educational wisdom. *Preschool Education Research*, (9), 14-23.
2. Xia Yuxuan, & Zhou Yan. (2019). The impact of principals' role behaviors on teachers' professional development. *Education Review*, 8.
3. Xia Yuxuan, & Ye Pingzhi. (2020). An analysis of the professional development of preschool teachers based on educational time. *Education Review*.
4. Xia Yuxuan, Ye Pingzhi, Wu Lingling, & Wang Qian. (2020). Professional orientation of home-school co-education: Concept change and paradigm shift. *Education Guide (Second Half Month)*, (8), 5-11.

Локшина О.І.

доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України,
завідувач відділу порівняльної педагогіки
Інституту педагогіки НАПН України
olena.lokshyna@gmail.com

УЧИТЕЛЬСТВО В ЄС У КОНТЕКСТІ ПОБУДОВИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Метою європейського співробітництва у галузі освіти і навчання на період 2021–2030 років проголошено побудову Європейського освітнього простору (European Council, 2021). Для реалізації мети у Стратегічній рамці європейського співробітництва у сфері освіти і навчання на шляху до Європейського освітнього простору та за його межами (2021) сформульовано п'ять пріоритетів. Це: підвищення якості, справедливості, інклюзії та успіху для всіх галузі у освіти і навчання; перетворення навчання впродовж життя та мобільності на реальність для всіх; підвищення рівня володіння компетентностями та мотивації професії викладача; зміцнення європейської вищої освіти; підтримка зеленого та цифрового переходу в освіті та навчанні та за допомогою них. Пріоритет підвищення рівня володіння компетентностями та мотивації професії викладача передбачає підтримку інновацій, інклюзії, якості та досягнень. Для цього освітяни повинні бути висококомпетентними і вмотивованими, що потребує

широкого спектру можливостей для професійного розвитку впродовж їхньої кар'єри; важливим названо добробут педагогів, що впливає не лише на їх задоволеність, але й на якість викладання; існує також потреба у підвищенні привабливості професії вчителя (Локшина, 2024).

У Резолюції Ради про Європейський освітній простір: погляд у 2025 рік і далі (2023) з огляду на існування викликів соціально-економічного характеру наголошено на важливості концентрації до 2025 року на досягненні деяких з проголошених пріоритетів. Особливу увагу запропоновано приділити підвищенню кваліфікації вчителів та вирішенню проблеми їх нестачі; сприянню професійному розвитку, можливостям мобільності, умовам праці та добробуту вчителів як ключовим факторам підвищення привабливості вчительської професії (European Council, 2023). Саме вчительство розглядається в ЄС з позиції визначальної ролі у просуванні Європейського освітнього простору. Зазначене передбачає протидію викликам, найсерйознішим з яких визначено нестачу кваліфікованих учителів в кордонах ЄС. Прикладами нестачі у порівняльному звіті Європейської Комісії «Моніторинг освіти і навчання» (2023) названо недоукомплектованість шкіл у неблагополучних регіонах деяких держав-членів, нестача STEM вчителів, замала кількість вчителів іноземних мов, а також нестача вчителів-чоловіків на нижчих рівнях освіти. Спостерігається також значне старіння вчительських кадрів, передусім у таких країнах, як Греція, Португалія, країни Балтії та Угорщина.

Інструментом подолання проблем розглядається посилення привабливості вчительської професії. У звіті вказано, що країни ЄС використовують для цього спектр заходів, серед яких залучення більшої кількості студентів до початкової підготовки вчителів, наприклад, за допомогою стипендіальних програм, водночас запроваджуючи альтернативні варіанти вступу до професії. Оскільки у порівнянні з середньою заробітною платою працівників з вищою освітою заробітна плата вчителів залишається низькою, країни ЄС застосовують загальне підвищення заробітної плати та/або цільові премії.

Для підтримки діяльності держав-членів у подоланні викликів у вчительській сфері на рівні ЄС розроблено Інформаційну панель індикаторів. Панель складається з ключових концептів, які безпосередньо стосуються вчительства, та індикаторів.

Концепт «Мотивація – повноваження, визнання та винагорода» пропонується оцінювати за допомогою таких індикаторів, як фактичний час викладання; автономія; колегіальне керівництво; суспільне визнання; конкурентна заробітна плата; володіння побудовою власної кар'єри.

Концепт «Здатність – готовність, навчання та підтримка» вимірюється такими індикаторами, як: підготовка на робочому місці в системі підготовки вчителів; наставництво; рамки компетентностей; забезпечення якості у неперервному професійному розвитку; визначення потреб у розвитку; визначення потреб у підтримці.

Концепт «Можливості – доступність, проникність та адаптивність» вимірюється за допомогою таких індикаторів: траєкторії, щоб стати вчителем; стабільність; диверсифікація кар'єри; міжнародна мобільність; стартова зарплата; прогресивна зарплата (European Commission, 2023).

Отже, вчительство в ЄС посідає чільне місце у системі європейського співробітництва у галузі освіти і навчання. Інноваційна система підготовки вчителів, яка охоплює ефективні заходи щодо підбору та утримання персоналу, всебічного початкового навчання та постійного професійного розвитку, підтримку на ранніх етапах кар'єри та створення привабливих кар'єрних траєкторій у поєднанні зі справедливою фінансовою винагородою безпосередньо пов'язується з високими навчальними досягненнями учнів, якістю освітніх системи, конкурентоспроможністю економіки і суспільною злагодою європейських суспільств.

Література

1. Локшина, О. (2024). Європейський освітній простір як інтеграційна перспектива української освіти. *Український Педагогічний журнал*, (2), 6–19. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-2-6-19>

2. European Commission: Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. (2023). *Education and training monitor 2023 – Comparative report*, Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/936303>
3. European Council. (2021, 26 February). Council Resolution on a strategic framework for European cooperation in education and training towards the European Education Area and beyond (2021-2030). <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b004d247-77d4-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>
4. European Council. (2023, 26 May). Council Recommendation on The European Education Area: Looking to 2025 and beyond. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2023.185.01.0035.01.ENG&toc=OJ:C:2023:185:TOC

Магера Т.В.

методист, в. о. заступника директора
з науково-педагогічної та виховної роботи ТОКІППО
t.mahera@ippo.edu.te.ua

УКРАЇНСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА ЦІННІСТЬ ГРОМАДЯНИНА УКРАЇНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

В умовах соціальних зрушень, воєнних дій та ціннісної кризи питання формування національної ідентичності української молоді набуває актуальності та особливого змістового наповнення.

У працях українських істориків розглядаються різні аспекти витоків та становлення українського етносу й нації. Досить вагомими у висвітленні цього питання є праці українських учених: М. Грушевського, М. Костомарова, В. Антоновича, Я. Дашкевича, О. Субтельного, Д. Дорошенка, С. Рудницького, І. Лисяка-Рудницького, О. Бочковського та Г. Касьянова тощо. Проблема української ідентичності та національної стійкості також порушуються у працях сучасних науковців та практиків. Зокрема, Володимир Дзьобак, історик, голова ГО «Центр дослідження і відродження Волині», зауважує, що наша українська ідентичність є унікальною. Приймавши її, ми зможемо не тільки перемогти ворога, а й розбудувати нашу державу для сучасників та для майбутніх поколінь. При такому підході, національна стійкість – це здатність нації адаптуватися, протистояти викликам і відновлюватися після невдач. Ці два поняття – стійкість і ідентичність – нерозривно пов'язані між собою, і, плекаючи та захищаючи нашу ідентичність, ми зміцнюємо нашу колективну силу, стійкість та здатність дивитися в майбутнє [2].

У Законі «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 13.12.2022 № 2834-IX зазначено, що українська національна ідентичність – це стійке усвідомлення особою належності до української нації як самобутньої спільноти, об'єднаної назвою, символами, географічним та етносоціальним походженням, історичною пам'яттю, комплексом духовно-культурних цінностей, зокрема українською мовою і народними традиціями [3].

У Постанові Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2023 р. № 1322 «Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках» виокремлено, що існування та процвітання України неможливе без загального усвідомлення громадянами своєї національної та громадянської ідентичності. Відчуття такої належності до української нації як самобутньої спільноти, об'єднаної назвою, символами, історичною пам'яттю, суспільно-державними (національними) цінностями, зокрема українською мовою і народними традиціями, безпосередньо позначається на житті кожної людини [5].

Враховуючи актуальність теми та виклики сучасності, метою статті є охарактеризувати українську ідентичність як фундаментальну цінність громадянина України в умовах сьогодення. Зокрема, висвітлити зміст поняття «українська національна ідентичність»; здійснити аналіз досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми;